[VIRREINA]
CENTRE
DE LA IMATGE

[VIRREINA/LAB]

21.06–05.09

LC (2002-2003)

UTOPIA AJORNADA
UTOPIA APLAZADA DEFERRED UTOPIA

XAVIER RIBAS

accés lliure
libre acceso
free entrance

BARCELONA CULTURA

Ajuntament de Barcelona

Introducció

- **La Virreina Lab** al Palau de La Virreina (La Rambla, 99) acull des del 21 de juny l'exposició ***LC 2002-2003 (Utopia ajornada)***, una aportació de La Virreina Centre de la Imatge a l'any Cerdà, en què es recull una sèrie fotogràfica de **Xavier Ribas** produïda al barri de la Catalana entre l'any 2002 i 2003, complementada amb plànols i documentació gràfica que testimonia la transformació urbanístic del barri.

- La mostra, que estarà oberta **fins al 5 de setembre de 2010**, és la primera d'una sèrie de presentacions a La Virreina Lab dedicades a explorar les connexions entre polítiques culturals i espai urbà, tant a una escala local com global. *If You_Lived Here, Still*, l'arxiu de l'exposició de Martha Rosler presentada al DIA Center l'any 1989, dedicat a examinar les condicions de la vivenda i els processos de gentrificació a la ciutat de Nova York, serà presentat la propera tardor en aquest mateix espai.

Sinopsi

Per Xavier Ribas

The flowering that always occurs
before the instant of extinction.
Iain Sinclair

LC és un barri situat entre marges de dues ciutats, al qual s'arriba travessant ponts i túnels, per sobre o per sota de dues autopistes, un riu i una via de tren. En certa manera és una illa, un espai frondós en l'imaginari d'una infància qualsevol. El destí d'aquest barri es va escriure en un pla urbanístic l'any 1859, que va designar el lloc dins dels límits d'un parc metropolità a la vora dreta del riu. Aquesta utopia burgesa, projectada sobre uns terrenys agrícoles en una època d'industrialització incipient, va fracassar reiteradament en l' intent d'esdevenir una realitat. El gran bosc que mai no va ser ha mantingut el lloc en un estat de setge durant un segle i mig, captiu entre la indefinició del canvi i la desaparició, negligit per les autoritats complaents, arrasat per riuades i heroïna. Com és el cas de molts territoris de frontera, la construcció ha pres històricament la forma de la demolició. LC és avui un espai invisible, desconegut per a la majoria dels habitants de les dues ciutats que el flanquegen, amb l'excepció dels promotors, els residents i alguns activistes locals, amb un vegetació desbordada abans del moment de l'extinció final, amb un grapat de tallers mig enrunats, unes quantes famílies que es resisteixen al desnonament, una plaça triangular i un arbre de Nadal.

El projecte

- **1ª part:**

  Recull la sèrie fotogràfica de Xavier Ribas produïda al barri de la Catalana entre l'any 2002 i 2003. El fotògraf va documentar l'estat d'aquest barri, situat al marge del riu Besòs, fent palesa la decadència urbana i l'abandonament sistemàtic dels serveis públics que l'havien convertit en un ruïna semifuncional.

  Les **20 fotografies** que conformen la sèrie *LC* mostren els darrers moments d'un territori devastat. No obstant, en aquesta decadència es veuen signes d'ocupació humana, rastres d'accions col.lectives i senyals d'una economia submergida.

  Aquesta zona, subjecta a una densa seqüència de plans urbans, va ser l'espai reservat a la utopia urbana projectada per Cerdà l'any 1859. Els plans i informes tècnics sobre el barri generats al llarg del segle XX –i que el visitant pot trobar sobre la taula de documentació– són el testimoni d'una utopia ajornada.

- **2ª part:**

  Inclou **deu plànols** que testimonien la transformació urbanística del barri La Catalana. El gran bosc que Ildefons Cerdà va projectar al Pla Cerdà (1859) ha patit alteracions al llarg de 150 anys. El Pla Jaussely encara el projectava així l'any 1907 i el Pla Comarcal (1953) el definia com a parc. El Pla Comarcal anul.la qualsevol llicència d'obres i provoca el deteriorament del barri, tot i que encara era possible conservar el projecte de Cerdà de convertir aquest espai en el gran pulmó de Barcelona a l'estil d'altres ciutats europees com Amsterdam, París, Duisberg o San Sebastián. Amb el PGM (Pla General Metropolità) de 1976, la realitat canvia. Aleshores es projecten les grans línies del barri que, avui en dia, encara són presents. Les principals actuacions van consistir en obrir el Cinturó del Litoral que ocupa gran part del barri i el carrer Cristòfol de Moura que el secciona en dues parts. El PGM no tenia en compte les necessitats ni els desitjos del barri. El 1984, el Pla Especial o PERI de la Catalana impulsat pel Carles Puiggros i Lleulles va ser anul.lat l'any 1985. Amb el Pla Cantallops de 1992 i amb l'actual PERI la remodelació del marge dret del Besòs (2005) aprofita el FORUM 2004 per revitalitzar el barri donant serveis, equipaments, vies de comunicació i zones d'esbarjo, entre d'altres.

- **3ª part:**

  Aporta una selecció d' **imatges d'arxiu** que mostren els efectes de la Riuada de 1962 a Sant Adrià de Besòs. La Catalana va ser un dels barris més afectats per la crescuda del riu. Així mateix, l'arxiu es completa amb **dos vídeos**: *El Camp de La Bota* (Clot TV-Sant Martí, 2000) i *Besos al Besòs* (vídeo produït per "L@as chic@s de Gracia para l@s vecin@s del Besós", 1990).

LC_1.tif

LC_10.tif

LC_11.tif

LC_12.tif

LC_13.tif

LC_14.tif

LC_15.tif

LC_16.tif

LC_17.tif

LC_18.tif

LC_19.tif

LC_2.tif

LC_3.tif

LC_4.tif

LC_5.tif

LC_6.tif

LC_7.tif

LC_8.tif

LC_9.tif

1.Pla Cerdà 1861.tif

2.Pla maymó 1922.jpg

3.Pla Maymó 1934.jpg

4.Guia Urbana 1963.jpg

5.Pla General Metropolità Ordenació Urbana 197...

6.PERI 1984.jpg

7.Pla Cantallops 1992.jpg

8.PGM 2005.jpg

Informació general

Espai: VIRREINA LAB
Dates: del 21 de juny al 5 de setembre de 2010
Horari: de 12 h a 20 h, de dimarts a diumenge i dilluns festius.
Preu: Gratuït
Web: www.bcn.cat/virreinacentredelaimatge
Telèfon informació: 93 316 10 00

Organitza:

VIRREINA CENTRE DE LA IMATGE
Director: Carles Guerra
Documentalista: Carmen Cazalla

Agraïments:

Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona
Arxiu Municipal de Sant Adrià de Besòs
Ajuntament de Sant Adrià de Besòs
AMAB
Clot TV Sant Martí
Fundació Tàpies

Institut de Cultura de Barcelona
Oficina de premsa

La Rambla, 99
08002 Barcelona
Telèfon
933 161 069
Correu electrònic
premsaicub@bcn.cat